

nije Lucijana M. Skerjanca razdijelila je u pet poglavlja. U njem ona govori zapravo o čitavom Skerjančevu opusu, a tek nešto više o samim simfonijama.

Tako nam se ovaj XVIII. MZ predstavlja po svojim suradnicima kao međunarodna glazbena revija ili zbornik, a po sadržaju zastupljeno je »novo i staro«.

Petar Zdravko BLAJIC

Felix Mendelssohn: LETTERE DAL'ITALIA, ed. Fògola, Torino, 1983.

Kod izdavača Fògola u Torinu u seriji »Kula bjelokosna« izišla je knjiga od 270 stranica *Pisma iz Italije* s uvodom i bilješkama prevoditelja i urednika talijanskog izdanja Raula Meloncellija, profesora na Papinskom institutu za crkvenu glazbu. Meloncelli predaje povijest glazbe, a neko je vrijeme predavao i glasovir. U pojedinim prilikama nastupa i kao pijanist koncertant, surađuje u više stručnih (muzikoloških) revija i glazbenih leksikona i enciklopedija (UTET), a uređivao je nizove glazbenih emisija na vatikanskom i talijanskom državnom radiju.

Ova *Pisma iz Italije* Mendelssohn, slavni njemački glazbenik (Hamburg 1809 — Leipzig 1847), slao je svojoj obitelji i svome učitelju s putovanja po Italiji u svibnju 1830. i lipnju 1831. godine. Izbor iz poslanih pisama bio je prvi put objavljen 1861. u Leipzigu, petnaest godina nakon prerane autorove smrti; umro je, naime, s nepunih 38 godina. Taj je izbor bio uistinu izbor a ne zbirka, dakle nepotpun, a sve zbog toga jer su bili još uvijek živi — poznati i od položaja — neki o kojima se u pismima govori. Sva ova pisma, donesena sada u talijanskoj verziji, prije četiri godine izašla su u Njemačkoj.

U posljednje vrijeme mnogo se izdaje (vjerojatno i čita) memoarska literatura, i putopisna također, iako nam radio i osobito televizija sve krajolike i krajeve sa svim njihovim bogatstvima donosi u kuću. *Pisma iz Italije* su zaista zanimljiva knjiga zbog autorove veličine i originalnosti. Kad je počnemo čitati, obična čitalačka znatiželja ustupa mjesto živom i ugodnom osjećaju iznenađenja jer Mendelssohn pokazuje da »posjeduje i autentičan literarni talent koji se očituje u živu i spontanu stilu, maštovitim i briljantnim slikama, u strastvenoj participaciji i ostrim opažanjima, što se sve doživljava kao zanimljivo priče iz iskusnog romanopisca«.

Mendelssohn je rođen u bogatoj i uglednoj njemačkoj obitelji židovskog podrijetla; rastao je u sredini ekonomski vrlo zauzetoj, ali i u takvu ambijentu u kojem su kultura i umjetnost zauzimali prvo mjesto na ljestvici vrijednosti. Kao što je bio slučaj s mnogim glazbenicima i mali Felix je bio »čudo od djeteta«. Već od druge svoje godine kad je živio u Berlinu primao je najbrižljiviji literarni i glazbeni odgoj pod vodstvom K. F. Zeltera, poznatog pijaniste i učitelja. Prvi put je svirao javno kad je imao 9 godina, a s 10 se okušao i kao skladatelj; s 12 godina postao je veliki prijatelj Goethea koji je imao 72 godine. Goethe je ostao fasciniran dječakovom inteligencijom. Znao je s njim ostajati u dugim razgovorima. 1825. u Parizu je upoznao Meyerbeera i Cherubinića. Dvije godine pohađao je predavanja na sveučilištu u Berlinu. 1829. debitirao je kao dirigent orkestra s poznatom čvrstom odlukom da izvede *Muku po Mateju*, gotovo posve zaboravljenog J. S. Bacha. Tom izvedbom započinje renesansa sveukupnoga Bachova opusa. U Italiju se uputio u 24. godini života. Prije puta pohodio je Goethea, autora poznatog *Putu u Italiju*.

U pismima, njih pedesetak (neka su neobično duga) dominiraju osjećaji zadivljenosti i entuzijazma. Čim je stigao u Veneciju pisao je svojoj obitelji: »Konačno sam u Italiji. Mislio sam na nju kao na najveću radost svoga života od trenutka kad sam bio sposoban misliti. Radost je moja započela — uživam je«. U Veneciji je fasciniran ljudima i gradom. Za Tizianovu *Assuntu* reče: »... to je najbožanstvenije djelo koje je čovjek mogao naslikati«. Put je prosljedio kroz Firencu do Rima. U Rimu je stanovao u Piazza di Spagna. U svakom gradu utvrđuje poznanstva i sklapa prijateljstva s literatima i glazbenicima. Iz Rima je pisao: »Vrlo dragocjeno je za mene poznanstvo s opatom Santinijem koji posjeduje kompletnu biblioteku stare talijanske glazbe; sve mi posuđuje, sve mi daje jer je utjelovljena uslužnost«. Nakon nekoliko dana piše u Berlin jednom prijatelju: »Stari Santini je uvijek oličenje ljubaznosti. Ako navečer u njegovu društvu pohvalim jedno djelo ili pak kažem da ga ne poznam, već sutra ujutro potihno zakuca na moja vrata i pruži mi djelo umotano u plavu maramu...« Ljepote Rima izazivaju mu duboke emocije.

Ako s toliko ushita govori o ljepotama i umjetničkom bogatstvu Italije, s mnogo manje entuzijazma govori o talijanskom glazbenom svijetu. Istančan glazbeni osjećaj učinio ga je vrlo kritičnim. Renzo Allegri donosi nekoliko izvadaka iz Mendelssohnovih pisama u kojima je vrlo kritičan i strog s obzirom na glazbeni život općenito i pogotovo s obzirom na neka djela, skladatelje i pjevače. Nije zadovoljan ni pjevačima Cappelle Sistine za koje kaže da ih većinu treba penzionirati zbog poodmakle dobi i rutiniranog pjevanja bez duše. Za vrijeme njegova boravka u Rimu umro je papa; bio je nazočan na pogrebnim ceremonijama u bazilici sv. Petra i sav je razočaran vladanjem vjernika i klera. Piše ocu: »Imaju religiju u koju ne vjeruju, imaju papu i vladare i smiju se tome. Imaju veličanstvenu povijest do koje ništa ne drže. Ne treba se čuditi ako ne uspijevaju uživati u umjetnosti, ako im je sve ono što je lijepo indiferentno. Indiferentnost za smrt papinu, uvredljivo veselje za vrijeme sprovodnih obreda je strašno. Vidio sam pokojnika na katafaltu i svećenike uokolo koji su za cijelo vrijeme obreda među sobom brbljali i smijali se«.

U Rimu je Mendelssohn susreo Berlioza koji mu nije bio baš po volji. Drastičan mu je sud o Donizettiju kojega je susreo u Napulju: »Donizetti završi jednu operu za desetak dana; ona bude izviđana, ali od momenta kad su mu čitavu svotu isplatili, on za nju više ne haje...« Allegri završava: »Kako se vidi, i veliki često i temeljito pogriješe«.

Knjiga je opremljena mnogim ilustracijama, slika-ma ljudi o kojima se govori u knjizi i crtežima samog Mendelssohna, jer imao je i likovnog dara, što se i primjećuje u opisima, a sačuvani su i neki njegovi crteži i slike.

Petar Zdravko BLAJIC

50% popusta

LITURGIJSKE VIŠEGLASNE SKLADBE

Zbirka od 10 troglasnih i 12 četveroglasnih liturgijskih skladbi može se sada nabaviti za samo 50 din na Institutu za crkvenu glazbu u Zagrebu, Kaptol 29.